

Bakgrunn for vedtak

Strandelva kraftverk

Nesset kommune i Møre og Romsdal fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Clemens kraft AS
Referanse	201003018-47
Dato	18.12.2015
Notatnummer	KSK-notat 97/2015
Ansvarlig	Øystein Grundt
Saksbehandler	Birgitte M W Kjelsberg

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

NVEs oppsummering av sakene i Rauma og Nesset kommuner

NVE har foretatt en samlet behandling av ti søknader om tillatelse til bygging av småkraftverk i Rauma og Nesset kommuner. De respektive bakgrunn for vedtak-notatene for søknadene er angitt i tabellen under. Åtte søknader om anleggskonsesjon for nettilknytning av småkraftverk er behandlet samtidig med søknadene om vassdragskonsesjon.

NVE har valgt å vurdere Kavlifoss minikraftverk samlet med de fire sakene i Isfjorden. Vurderingene for dette prosjektet er gjengitt i KSK-notat nr. 101-104 i relevante avsnitt, samt i KI-notat nr. 31.

Under behandlingen av søknadene i Rauma og Nesset kommuner har NVE vurdert hver enkelt sak for seg og vurdert sumvirkningene av eksisterende og nye utbygginger der hvor NVE har funnet dette relevant. Vi har i tillegg valgt å gi en samlet framstilling og vurdert samlet belastning av søknadene i Isfjorden i Rauma kommune, men presentert dette i hvert sitt dokument. Søknadene i Eresfjorden er også vurdert samlet for enkelte tema. Resten av søknadene ligger svært spredt og er kun vurdert i sine respektive områder.

SØKER	KRAFTVERKSNAVN	KSK-NOTAT NR.	PRODUKSJON (GWh)	EFFEKT (MW)
Clemens kraft AS	Kvidalselva kraftverk	96	6,1	2,3
Clemens kraft AS	Strandelva kraftverk	97	13,3	5
Skorga kraftverk AS	Skorga kraftverk	98	10	3
Blåfall AS	Smøråa kraftverk	99	6,6	2,57
Småkraft AS	Skorgeelva kraftverk	100	18	6,49
NK Småkraft AS	Morgådalselva kraftverk	101	9,2	3,6
NK Småkraft AS	Loftdalselva kraftverk	102	14	6,0
NK Småkraft AS	Rabbelva kraftverk	103	8,1	3,29
NK Småkraft AS	Høgseterelva kraftverk	104	7,0	3,02
KI-NOTAT				
		NR.		
Rauma Energi AS	Kavlifoss kraftverk	31	3,4	0,99
Sum	Alle kraftverkene		95,7	36,3

En samlet behandling av sakene er valgt for å gjøre det enklere for NVE å vurdere samlet belastning av de konsesjonssøkte tiltakene og gi en mer helhetlig oversikt over fordeler og ulemper for allmenne og private interesser. Samlet høringsutsendelse av sakene gjør det også lettere for høringsparter å vurdere sakene opp mot hverandre og gi mer grundige innspill på samlet belastning.

I høringsperioden for sakene i Rauma og Nesset ble det fremmet innsigelser fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Innsigelsene ble fremmet til Strandelva kraftverk i Nesset kommune og Tverrberget, Loftdalselva, Høgseterelva og Rabbelva kraftverk i Rauma kommune. Søknaden om Tverrberget kraftverk ble trukket av søker etter høringsperioden, men før befaring av kraftverkene. NK Småkraft AS sendte inn planendringer på Loftdalselva, Rabbelva og Høgseterelva. Disse ble sendt på begrenset høring etter befaring. Fylkesmannen valgte å trekke innsigelsene til alle disse tre kraftverkene etter den nye høringsperioden. Dermed er det kun Strandelva kraftverk Fylkesmannen fremdeles har innsigelse til av de gjenværende søknadene. NVE var i dialog med Fylkesmannen i Møre og Romsdal 18.11.2015 hvor man ble enige om at det ikke var behov for å gjennomføre et formelt innsigelsesmøte.

Etter en helhetsvurdering av planene for de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene ved seks av de omsøkte tiltakene er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. Dette gjelder Kvidalselva, Skorga, Skorgeelva, Morgådalselva, Loftdalselva og Rabbelva kraftverk. NVE mener ulempene ved bygging av Strandelva, Smøråa, Høgseterelva og Kavlifoss kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt for disse fire kraftverkene.

Samlet vil NVEs vedtak gi drøye 65 GWh i ny fornybar energiproduksjon i et middels år. Vi mener dette vil gi et bidrag til å oppfylle kravet i den felles sertifikatordningen inngått med Sverige.

Sammendrag

Clemens kraft AS søker konsesjon til å utnytte et fall på 678 m i Strandelva til kraftproduksjon. Inntaket er tenkt plassert 688 moh., mens kraftverket er planlagt plassert 10 moh. Strandelva kraftverk er planlagt med en installert effekt på 5,0 MW og vil produsere om lag 13,3 GWh ny fornybar energiproduksjon i et middels år. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2012-2014) har NVE klarert om lag 1,8 TWh ny energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

Av søknadene i Nesset kommune er det Strandelva kraftverk som har møtt mest motstand. Fylkesmannen har fremmet innsigelse, mens FNF Møre og Romsdal fraråder en utbygging. Kommunestyret og Fylkeskommunen anbefaler begge tiltaket på vilkår, mens to privatpersoner har påpekt enkelte utfordringer med prosjektet.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Påvirkning på naturtypen rik edelløvskog av A-verdi, som samtidig er et viktig leveområde for flere rødlistearter, og påvirkning av en fossesprøytzone av B-verdi, har vært avgjørende for konsesjonsspørsmålet. Selv om prosjektet har fullprofilboring i øvre del, så vil tiltaket berøre store verdifulle områder i nedre del. Utbyggingen av kraftverk i området har også vært stort. Samlet belastning i Eresfjorden er tillagt stor vekt. Fordelene ved en produksjon på 13,3 GWh/år er vurdert opp mot ulempene for allmenne interesser. Slik NVE ser det vil ulempene være så store at de vanskelig kan avbøtes tilstrekkelig for allmenne interesser. Fordelene er dermed mindre enn ulempene ved dette prosjektet.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Strandelva kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt. NVE avslår søknaden fra Clemens kraft AS om tillatelse til bygging av Strandelva kraftverk.

Innhold

NVEs oppsummering av sakene i Rauma og Nesset kommuner	1
Sammendrag	2
Søknad	4
Høring og distriktsbehandling	6
Søkers kommentar	9
NVEs vurdering	11
NVEs konklusjon	19
Vedlegg	20

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Clemens Kraft AS, datert 25.11.2014:

«Søknad om konsesjon for bygging av Strandelva kraftverk

Clemens Kraft AS ønsker i samarbeid med grunneiere å utnytte vannfallet i elva Strandelva i Nesset kommune i Møre og Romsdal fylke til kraftproduksjon, og søker herved om følgende tillatelser:

1. Etter lov om vassdrag og grunnvann, jf. § 8, om tillatelse til:

- å bygge Strandelva kraftstasjon som beskrevet i vedlagte søknad.

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- å bygge og drifte Strandelva kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.

Nødvendige opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning. Vi ber om en snarlig behandling av søknaden.»

Strandelva kraftverk, endelig omsøkte hoveddata¹

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	5,42
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	13,3
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	78
Middelvannføring	l/s	423
Alminnelig lavvannføring	l/s	17
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	86
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	27
Restfelt areal	km ²	1,0
Tilsig fra restfelt	l/s	78
KRAFTVERK		
Inntak	moh.	688
Avløp	moh.	10
Lengde på berørt elvestrekning	m	1,4
Brutto fallhøyde	m	678
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	1,47
Slukeevne, maks	l/s	900
Minste driftsvannføring	l/s	90
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	86
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	27
Tilløpsrør, diameter	mm	700
Tunnel, tverrsnitt	m ²	700
Tunnel, lengde	m	1235
Tilløpsrør, lengde	m	185
Installert effekt, maks	MW	5,0
Brukstid	timer	2200

¹ Endelig hoveddatatabell ble sendt til NVE 17.9.2015. Det er denne vi har gjengitt i tabellen ovenfor.

PRODUKSJON

Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	2,2
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	10,1
Produksjon, årlig middel	GWh	13,3

ØKONOMI

Utbyggingskostnad	mill.kr	47,2
Utbyggingspris	kr/kWh	3,54

Strandelva kraftverk, elektriske anlegg**GENERATOR**

Ytelse	MVA	5,5
Spenning	kV	0,69

TRANSFORMATOR

Ytelse	MVA	5,5
Omsetning	kV/kV	0,69/22

NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)

Lengde	m	30
Nominell spenning	kV	22
		Jordkabel

Om søker

Søker er Clemens Kraft AS, som bygger og drifter småkraftanlegg. Selskapet er et heleid datterselskap av Opplysningsvesenets fond. Fondet er underlagt Kulturdepartementet.

Clemens Kraft AS har overtatt Hydroplan sine prosjekter, hvor Strandelva kraftverk var ett av dem. De har også overtatt inngåtte leieavtaler med samtlige grunn- og fallrettseiere til prosjektet.

Beskrivelse av området

Strandelva kraftverk er planlagt på østsiden av Eresfjorden. Inntaksområdet ligger på fjellplatået over skoggrensen, omkranset av Utkleiva (1062 moh) i nord, Trolltinden (1347 moh) i øst og Vardefjellet (896 moh) i sør. Elva renner over åpent sva de første 70 høydemetrene fra platået. Dette er den mest synlige delen av elva. Videre renner elva ned i en svært utilgjengelig bekkekløft. Nedre del er litt mer åpen før elva forsvinner ned i en steinete ur og ut i fjorden. Nedre del er skogkledd på begge sider av elva. Nede ved fjorden krysser fylkesvei 660 Strandelva, mens en 22 kV-linje krysser langsetter oversiden av veien ved kote 15.

Strandelva er godt synlig fra boligområdet på Naustet i Eresfjorden, sørvest for tiltaksområdet. Forkleet er et kjent klatreområde sør for Strandelva.

Teknisk plan

Inntak

Inntaket i Strandelva er planlagt på kote 688 som en 3 m høy og 30 m lang platedam i betong. Oppdemmet volum blir på 800 m³.

Vannvei

Vannveien er planlagt som en 1235 m lang fullprofilboret tunnel i øvre del, og nedgravd rørgate på 185 m i nedre del. Tunnelpåhugget er planlagt på kote 80 på elvas sørside. Rørdimensjonen blir på 700 mm. Anleggsbredden i rørtraseen er satt til 10 m.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen er planlagt på kote 10 på elvas sørside. Bygningens grunnflate blir på 70 m². Opparbeidet areal rundt stasjonen blir på 500 m². Kraftstasjonen installeres med en peltonturbin med en maksimal slukeevne på 900 l/s, og en installert effekt på 5,0 MW. Minste driftsvannføring blir på 90 l/s.

Nettilknytning

Clemens kraft AS søker egen anleggskonsesjon. Tilknytningspunktet blir om lag 30 m fra kraftstasjonen. Den nye linja er planlagt som jordkabel til eksisterende 22 kV-linje, ifølge søknaden.

Veier

Adkomst til kraftstasjonen vil skje fra fylkesvei 660. Den nye permanente veien vil få en lengde på 20 m. Midlertidig anleggsvei til tunnelpåhugg blir fjernet. Inntaket bygges veiløst.

Massetak og deponi

Tunnelmassene på 480 m³ skal benyttes til kraftstasjonstomt og veibygging. Det er ikke behov for deponi og massetak.

Arealbruk

Midlertidig arealbehov er satt til 14,3 daa. Permanent arealbehov er anslått til 0,9 daa i søknaden.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Tiltaket ligger i sin helhet innenfor LNF-område i kommuneplanen.

Høring og distriktsbehandling

Søknadene i småkraftpakke Rauma-Nesset er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. De er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknadene vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. Det ble avholdt folkemøte på kommunestyresalen på Rådhuset i Rauma den 3.2.2015 i forbindelse med høringen. NVE var på befarings i området den 9.-11. juni og 2.-3. september 2015 sammen med representanter for søkeren, kommunene, Fylkesmannen, fylkeskommunen, miljøtilsynet, FNF Møre og Romsdal, grunneiere og privatpersoner. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkerne for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Andre uttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Neset kommune vedtok følgende i kommunestyret den 12.3.2015:

«Neset kommune rår til at det blir gitt konsesjon for utbygging av Skorga, Kvidalselva og Strandelva. De negative konsekvensene for utbygging her er så små at utbygging kan skje. Men det bør settes vilkår om de avbøtende tiltak som nevnt i saksutgreiinga. Kommunen mener at de inntektsmulighetene som ligger i kraftproduksjon i disse tre elvene, særlig for grunneiere, oppveier de ulempene det er med utbygging.

1. *Kommunen gir dispensasjon fra kommuneplanen til utbygging av Skorga, Kvidalselva og Strandelva.*
2. *Det gis dispensasjon fra strandloven for kraftstasjonsplassering ved utbygging av Skorga.»*

I rådmannens innstilling vises det til at en utbygging av Strandelva vil ha negative konsekvenser for et rikt edelløvskogsområde, ei fosseeng, inngrepsfrie naturområder og fraføring av vann fra en synlig foss opp mot høyfjellet. Videre er rådmannen skeptisk til bruk av bormasser fra fullprofilboring siden disse massene er fine. Rådmannen mener at NVE må sette krav til bruken av disse massene. Antall småkraftverk i kommunen begynner å nærme seg en smertegrense for hva som er tilrådelig i kommunen. Rådmannen frarådet utbygging av prosjektet.

Møre og Romsdal fylkeskommune uttaler følgende den 25.3.2015:

Fylkeskommunen kan ikke se at de tre utbyggingsplanene er i konflikt med fylkeskommunens ansvarsområder. De anbefaler derfor utbygging av alle de tre søknadene. For Strandelva spesielt ber de om at anleggsveien opp til tunnelpåhugget tilbakeføres. De anser potensialet for automatisk freda kulturminner som lavt i området. Øvre del av nedslagsfeltet har friluftsområder av regional verdi, men fylkeskommunen påpeker at tiltaket i liten grad berører dette. De mener videre at elvestrengen ikke er et viktig landskapselement.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal kommenterer sakene i sitt brev den 23.3.2014:

«Etter ei samla vurdering fremjar Fylkesmannen motsegn i medhald av vassressurslova § 24 til omsøkt plan for utbygging av Strandelva.»

Fylkesmannen understreker behovet for å vurdere samla belastning på både eksisterende, gitte og omsøkte konsesjoner. Reduksjon i inngrepsfrie naturområder må også vurderes samlet. For de kraftverkene som legges nær vernegrenser anbefales det en tydelig oppmerking av vernegrensen. Disse tiltakene må vurderes etter § 49 i naturmangfoldloven.

For Strandelva spesielt fremmes innsigelse på grunn av konflikter med naturverdier. Det er registrert fire naturtyper. To med A-verdi og to med B-verdi. Samlet sett mener Fylkesmannen at området har nasjonal verdi. Påvirkning på kommunens viktigste fosseeng er også negativt. Edelløvskogen tiltaket vil påvirke har potensiale for sjeldne arter, er godt utvikla og artsrik. Videre mener Fylkesmannen at øvre del av elva er et svært viktig landskapselement. Fossen kaster seg 70 m ned fra kanten av stupet og er godt synlig i bygda. Minstevannføring vil ikke være tilstrekkelig for å opprettholde landskapsbildet. Tiltaket påvirker også INON.

Statens vegvesen region midt kommer med følgende uttalelse den 19.2.2015:

«Statens vegvesen ber NVE om å vurdere å sette krav til fremtidige søknader at forhold knyttet til vegloven blir utredet. (adkomst og byggegrense)

Statens vegvesen ber om at det søkes løsninger der en ikke må anlegge nye avkjørsler langs riks- eller fylkesveg, samt at byggegrensen på 50 meter langs riks- og fylkesveg respekteres.

De enkelte sakene må om nødvendig bli behandlet etter vegloven i forbindelse med byggesak eller som egen søknad til Statens vegvesen. Kommunene har plikt til å samordne slike saker med statlige og regionale etater.

Statens vegvesen må godkjenne arbeidsplan ved arbeid på eller langs riks- og fylkesveg, likeledes må graving eller nærføring langs de samme vegene godkjennes av Statens vegvesen.»

Ut over dette har ikke Statens vegvesen vesentlige merknader til den enkelte søknad.

Direktoratet for mineralforvaltning uttaler følgende den 10.3.2015:

Direktoratet mener søknadene bør nevne mineralforekomster, men påpeker at ingen av prosjektene berører mineralressurser av regional eller nasjonal verdi.

Mattilsynet midt har ingen merknader til søknadene i sitt brev den 24.3.2015.

Forum for natur og friluftsliv (FNF) i Møre og Romsdal uttaler følgende i sitt brev den 20.3.2015:

«Ut frå landskapsomsyn, biologisk mangfald og inngrep i uberørt natur rår vi til at Strandelva kraftverk ikkje får konsesjon.»

Videre er FNF usikre på hvor vandringshinderet for anadrom fisk er i Strandelva, hvordan de fire avgrensa naturtypene blir påvirket, og da spesielt fossesprøytsonen. De mener elva er synlig hele veien ned fra fjellet.

De har ellers følgende generelle kommentarer til Rauma-Nessetpakken.

Høringsfristen er kort, og tiltroen til faglige utredninger både på enkelttema, samla belastning og politiske behandlinger er lav. De forventer at NVE legger mer vekt på føre-var-prinsippet, utøver kildekritikk og følger sektorovergripende retningslinjer og lover. NVE må spesielt vurdere områdene som ligger tett opp mot villreinområdet etter § 49 i naturmangfoldloven. De er også imot økt motorisert ferdsel i utmarksområder og mener permanente anleggsveier må stenges med bom.

Istad Nett AS skriver i sitt brev den 18.3.2015 at de ikke har spesielle merknader til nettilknytningen av prosjektene i Nesset kommune.

B.M. Øverås gir følgende tilleggsopplysninger i sitt brev den 20.3.2015:

Elvekulpene på berørt strekning er mye brukt sommerstid. Det er merka sti opp til kulpene. Det finnes rester av ferdselsveien/stien mellom Eresfjord og Bugge oppe på fjellet. Deler av fossen brukes til isklatring vinterstid, mens Forklesvaet på sørsiden av elva brukes til klatring sommerstid.

M.O. Johansen uttaler seg i brev den 10.3.2015, om at søker tar tilstrekkelig hensyn til at fritidseiendommene tilknyttet tiltaksområdet trenger tilgang på vann fra Strandelva.

Søkers kommentar

Søkers kommentarer er forkortet av NVE og er kun gjengitt der det foreligger viktige momenter i saken. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

Clemens kraft AS svarte på høringsuttalelsene i brev den 4.5.2015:

Tiltakshaver tar i all hovedsak uttalelsene fra Møre og Romsdal fylkeskommune, Nesset kommune, Mattilsynet, Direktoratet for Mineralforvaltning, Istad Nett AS til etterretning.

Til Fylkesmannen og FNF i Møre og Romsdal uttaler søker at de har gjort nye hydrologiske beregninger og vurdert ulike vannføringsregimer og ulike slukeevner. Søker konkluderer ikke med hva dette vil få av betydning for prosjektet. Inngrepet i edelløvskogen skal være midlertidig. Anleggsvei fjernes og området revegeteres.

Til privatpersonene uttaler søker at badekulpene ikke blir tørrlagt på grunn av slipp av minstevannføring. De viser til at fylkeskommunen ikke er kjent med de nevnte kulturminnene. Klatringen både sommer og vinter vil ikke bli påvirket av tiltaket. Vannforsyning til fritidsboligene vil bli sikret.

H. Sauro uttaler seg i brev den 26.6.2015, at han, på vegne av grunneierne i området, ønsker å framheve fem positive tiltak som NVE bør vurdere i konsesjonsbehandlingen. Anleggsvei kan omgjøres til gangsti for å lette adkomst for klatremiljøet og tilgang til badekulpene. Mindre vann i kulpene vil gi økt temperatur som vil være gunstig for de badende. Gangvei vil lette adkomst til fosseenga som kan sees av flere. Ved kraftstasjonen kan det opparbeides en parkeringsplass som vil være til gagn for besøkende til klatrefelt, badekulper og fosseenga.

Tilleggsopplysninger

I etterkant av befaring har søker sendt inn tilleggsopplysninger i brev den 4.9.2015. I brevet viser søker til at de har trukket kraftverket litt opp slik at tiltaksområdet ligger utenfor 50 m senterlinje fra fylkesvei 660.

Biolog fra Bioreg har også gjort en ny vurdering av inngrepet i edellauvskogen. De kommer med følgende vurderinger:

«(...)Artsmangfald

*Den delen av området som vert rørt ved at tiltaket har eit ganske stort artsamangfald av karplantar, lav (lungeneversamfunnet) og mosar, men ingen særskilde sjeldne eller krevjande artar som ikkje også vart påvist andre stadar innan lokaliteten. Det er påvist ganske mange raudlisteartar innan denne lokaliteten, men trass i at den delen som her vert påverka, også er den delen av lokaliteten som er best undersøkt, så vart det ikkje funne raudlisteartar her. Dei er lokalisert lenger sør i lokaliteten. Det ville til dømes ha vore katastrofalt om den svært sjeldne *Entoloma callirhodon* (EN) hadde vore lokalisert til røytraseen, dette fordi graving øydelegg soppmucela i jorda slik at soppen forsvinn.*

Eventuelle negative verknadar

Det er klart at dei inngrepa som vert gjort innanfor det grønskraverte området i første omgang vil påverka negativt både karplantevegetasjonen og dei terrestriske kryptogamane slik som til dømes lungeneversamfunnet på gamle rognetre osp i første omgang.

Restaureringspotensiale

Artane som vert negativt påverka her er ganske utbreidd, også utanfor den delen av lokaliteten som vert påverka. Dette gjer at dei ganske raskt vil etablera seg på nytt når området etter kvart får liggja i fred for ytterlegare negativ påverknad. Det betyr at etter kvart som åra går kan ein forventa at vegetasjonen og tilhøva her vert om lag som før inngrepet.

Avbøtande tiltak

For at restaureringsprosessen skal ha størst mogleg høve til å lukkast, er det viktig at inngrepet ikkje vert større enn høgst naudsynt. Gamle rognetre og andre gamle tre med gode førekomstar av lungeneversamfunnet bør sparast så langt det let seg gjera. Trea må helst vera av noko alder for å kunne vera gode vertar for artar frå lungeneversamfunnet og det vil ta mange år før dei trea som er unge no vert gamle nok til å fungera like godt som dei som er gamle no. Det er med andre ord viktig at inngrep i slike område vert redusert til det absolutt naudsynte.

Raudlisteartar innanfor den naturtypelokaliteten som vert berørt. Det er likevel ingen av desse som er påvist nord i lokaliteten der inngrepet kjem (...)»

NVEs vurdering

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Kraftverket utnytter et nedbørfelt på 5,42 km² ved inntaket, og middelvannføringen er beregnet til 423 l/s. Effektiv innsjøprosent er på 0 %, og nedbørfeltet har en breandel på 0 %. Avrenningen varierer fra år til år med dominerende vår- og høstflommer. Laveste vannføring opptrer gjerne om vinteren. 5-persentil sommer- og vintervannføring er beregnet til henholdsvis 86 og 27 l/s. Alminnelig lavvannføring for vassdraget ved inntaket er beregnet til 17 l/s. Maksimal slukeevne i kraftverket er planlagt til 900 l/s og minste driftsvannføring 90 l/s. Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 86 l/s i perioden 01.05. til 30.09. og 27 l/s resten av året. Ifølge søknaden vil dette medføre at 67 % av tilgjengelig vannmengde benyttes til kraftproduksjon.

NVE har kontrollert det hydrologiske grunnlaget i søknaden og hydrologisk tilleggsinformasjon innsendt som del av søkers kommentar til høringsuttalelsene. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers to ulike beregninger. Alle beregninger på basis av andre målte vassdrag vil ved skalering til det aktuelle vassdraget være beheftet med feilkilder. Dersom spesifikt normalavløp er beregnet med bakgrunn i NVEs avrenningskart, vil vi påpeke at disse har en usikkerhet på +/- 20 % og at usikkerheten øker for små nedbørfelt.

Med en maksimal slukeevne tilsvarende om lag 210 % av middelvannføringen og foreslått minstevannføring på 86 l/s i perioden 01.05. til 30.09. og 27 l/s resten av året, vil dette gi en restvannføring på 139 l/s rett nedstrøms inntaket som et gjennomsnitt over året. Det meste av dette vil komme i flomperioder. De store flomvannføringene blir i liten grad påvirket av utbyggingen. Ifølge søknaden vil det være overløp over dammen 55 dager i et middels vått år. I 151 dager vil vannføringen være under summen av minste driftsvannføring og minstevannføring og derfor for liten til at det kan produseres kraft, slik at kraftstasjonen må stoppe og hele tilsiget slippes forbi inntaket. Tilsiget fra restfeltet vil i gjennomsnitt bidra med 78 l/s ved kraftstasjonen.

NVE mener at omsøkt slukeevne ivaretar noe av vassdragets naturlige vannføringsdynamikk ved at det er overløp et visst antall dager i året.

Produksjon og kostnader

Produksjonen er beregnet til 13,3 GWh. Kostnadene i forbindelse med bygging av Strandelva kraftverk er estimert til 47,2 mill.kr, noe som gir en spesifikk utbyggingspris på 3,54 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har ikke fått vesentlige avvik i forhold til søkers beregninger.

Naturmangfold

Naturtyper

Det er registrert 15 naturtypeområder etter DNs håndbok 13 som kan bli berørt av de omsøkte prosjektene i Rauma-Nessetpakken, jf. tabell 1. Naturtypene er bekkekløft, edelløvskog, fossesprøytsone, naturbeitemark, slåttemark, gråor-heggeskog, beiteskog, rikmyr og gammel lauvskog.

Tabell 1: Oversikt over naturtyper i søknadene i Rauma-Nessetpakken

Kraftverk	Naturtype	Antall lokaliteter	Verdisetting
Strandelva	Bekkekløft	1	2
	Edelløvskog	3	A, A* og B*
	Fossesprøytsone	1	B
Rabbelva	Edelløvskog	1	B
Loftdalselva	Naturbeitemark	1	B
	Edelløvskog	1	B
	Bekkekløft	1	C
Skorga	Slåttemark*	1	B
	Edelløvskog*	1	B
	Gråor-heggeskog*	1	C
	Beiteskog*	1	C
	Rikmyr*	1	C
Skorgeelva	Gammel lauvskog*	1	A

* Ligger nær tiltaksområdet men blir ikke direkte påvirket.

Bekkekløft

En bekkekløft er en V-dal eller et gjel som går ned i fast fjell. Utforming og størrelse kan variere betraktelig, men ofte renner det en bekk eller elv gjennom den. Norge har et internasjonalt ansvar for bekkekløfter, og forvaltningen skal være spesielt oppmerksom på den rødlistede naturtypen kontinentale skogsbekkekløfter. Grunnen til at Norge har et særskilt ansvar for å ta vare på bekkekløfter er at dette er leveområde for en rekke spesialiserte arter av planter, sopp og dyr. Trange daler og gjel har lite direkte solinnstråling og miljøet blir mer fuktig enn i området rundt. Spesielt viktig er områder hvor utglidninger og ras er vanlig, siden disse skaper et dynamisk miljø som gir grunnlag for variert arts mangfold. Ras og flom fører også til oppsamling av død ved i elva, som igjen gir gode leveforhold for sopp og insekter. Elva vil være viktig for fuktigheten i kløfta, spesielt i områder der elva går i fosser eller stryk hvor vann vil sprute over vegetasjon i kantsonen. Truslene mot naturtypen er alle inngrep som gjør det lysere og tørrere i kløfta.

I perioden 2007 til 2010 ble det gjennomført undersøkelser av 625 bekkekløfter i 14 fylker på oppdrag for Direktoratet for naturforvaltning (nå Miljødirektoratet). Disse ble gitt karakter 0 (uten registrerte naturverdier) til 6 (nasjonalt verdifulle og svært viktige). Innenfor bekkekløftområdene ble kjerneområder/naturtypelokaliteter skilt ut og verdisatt etter en tredelt skala: nasjonal (A), regional (B) og lokal verdi (C). I Rauma og Nesset kommuner er ti bekkekløfter undersøkt hvorav syv av dem er lokalisert i Nesset kommune. Bekkekløftene i Nesset fikk verdiene 5, 4, 3, 3, 3, 2 og 2, mens i Rauma kommune fikk de verdiene 4, 3 og 2.

Bekkekløften i Strandalen ble undersøkt i forbindelse med bekkekløftprosjektet av Geir Gaarder i 2008. Naturtypen ble avgrenset som lokalt til regionalt viktig (2 poeng). Han påpeker at i alt fire naturtyper ble registrert (edelløvskog og fosserøysone) som er av større verdi enn selve bekkekløften. Det ble funnet flere rødlista arter innenfor bekkekløftområdet.

Høringspartene har ikke kommentert bekkekløften spesielt i sine høringsuttalelser. Store deler av den berørte strekningen var utilgjengelig for biolog. Ytterligere funn av viktige biologiske verdier kan ikke utelukkes i dette området. NVE er likevel enig i at bekkekløftlokaliteten i seg selv ikke er av større betydning for vedtaket i Rauma-Nessetpakken.

Fossesprøytsoner

Fossesprøytsoner er kantsoner ved fosser som har en så høy vannføring eller fall at det dannes et stabilt fuktig miljø for vegetasjon. Sonen kan gi grunnlag for mosevegetasjon på stein og berg (fosseberg) eller for rikere plantesamfunn med gress og urter (fosseeng) der hvor det er etablert et jordsmonn. Det er kun et fåtall arter hvor det er vist en direkte tilknytning til naturtypen.

Fossesprøytsoner er sjeldne og knyttet til de litt større fossene på Vestlandet, Nord-Norge og sentrale fjellstrøk. Truslene mot naturtypen er først og fremst fraføring av vann som resultat av vannkraftutbygging.

Strandelva kraftverk vil fraføre vann fra en fossesprøytzone i Strandelva med B-verdi (viktig). Lokaliteten har en horisontal lengde på 140 m, er artsrik med mange fuktighetskrevede arter, men mangler rødlistede arter. I Naturbase er det registrert tre fossesprøytlokaliteter i Nesset kommune. Alle med B-verdi. I Rauma kommune er det registrert seks fossesprøytlokaliteter hvorav fire av dem er med A, eller B-verdi. Dersom Strandelva kraftverk realiseres etter omsøkt plan vil det i et middels år være overløp 55 dager i året, mens kraftverket ikke vil være i drift i 151 dager i året. Dermed vil det være drift og kun minste vannføring i fossen i Strandelva i 159 dager i året. Fossen ligger i nedre del av tiltaksområdet. Restvannføringen vil bidra med litt av fuktigheten i fossesprøytsonen. Lokaliteten har et stort antall fuktighetskrevede arter som krever stabil fosserøyk uten markerte tørkeperioder. Omfanget av tiltaket er beskrevet som stort fra biolog, med middels til stor negativ konsekvens.

Fylkesmannen og FNF i Møre og Romsdal har begge uttrykt bekymring for fraføring av vann fra en fossesprøytzone av B-verdi. Påvirkning på naturtypen er en del av Fylkesmannens begrunnelse for å fremme innsigelse i saken.

NVE mener at en eventuell utbygging av Strandelva kraftverk vil ha innvirkning på fossesprøytsonen av B-verdi siden den fraføres betydelige mengder vann. NVE er enig i konklusjonen i den biologiske rapporten om virkningene for fossesprøytlokaliteten. Verdien vil bli redusert ved en eventuell utbygging. Det er flere fossesprøytsoner av høy verdi i regionen, så inndeckningen av fossesprøytsoner av B-verdi vil bli opprettholdt også etter en eventuell utbygging. Påvirkning på naturtypen fossesprøytzone har alene ikke vært avgjørende for NVEs vedtak i Rauma-Nessetpakken, men har vært med i den samlede vurderingen av fordeler og ulemper for allmenne interesser.

Rik edellauvskog

Rik edelløvskog er skog av varmekjære lauvtrær som ask, alm, eik, hassel, lind, bok, svartor og spisslønn. Dette er artsrike og frodige skoger med krav til varmt sommerklima, ofte på veldrenert og næringsrik jord i områder med rike bergarter. Ofte finner man den i sørvendte lier i tilknytning til bergvegger med underliggende rasmark. Naturtypen er til dels svært artsrik, og enkelte utforminger danner de mest artsrike biotopene i Norge, både av flora og fauna. Rike edellauvskoger kan inneholde mange rødlistearter. Lindeskoger har ofte svært gamle rotsystemer som er viktig for soppfloraen. Gamle, grove eller hule trær er også viktig for vedboende sopp, lav, moser, insekter og fugler. Naturtypen er generelt truet av utbygging, vegbygging og hogst. Alder og størrelse på lokaliteten er viktig for verdivurderingen. «Svært viktig» er alle utforminger med dokumentert stort arts mangfold og med kontinuitet i dødt trevirke.

I Strandalen er det registrert to forekomster av rik edelløvskog av A-verdi med alm-lindeutforming. Verdsettingen av den sørlige lokaliteten er gitt fordi området er velutviklet og artsrikt med mange varmekjære arter. Mange av artene er rødlista, til dels i høyere rødlistekategori. Prydrødspore har en av sine få kjente voksesteder i Skandinavia, litt sør for de planlagte inngrepene. Den nordlige

lokaliteten har også registrert rødlista arter, men i lavere kategorier enn i den sørlige lokaliteten. I Stranddalens nordside er det også registrert en gråor-almeskog som er lite påvirket av menneskelig aktivitet. B-verdi får den fordi den ikke er spesielt stor i utstrekning. Rødlista arter er funnet også her. Det er naturlig å se de to rike edelløvskogene med A-verdi, lokalisert på hver sin side av Strandelva, som et sammenhengende edelløvskogbelte av svært høy verdi.

Fylkesmannen har fremmet innsigelse mot bygging av Strandelva kraftverk. De viser til at prosjektet er i konflikt med store naturverdier. Deler av den rike edelløvskogen av A-verdi på elvas sørside vil bli negativt påvirket av tiltaket. FNF Møre og Romsdal fraråder en utbygging av Strandelva med samme begrunnelse som Fylkesmannen. Kommunestyret mener fordelene er større enn ulempene ved en utbygging, og går imot rådmannens innstilling som var negativ til en utbygging av Strandelva. Kommunestyret mener ulempene kan avbøtes tilstrekkelig.

NVE mener påvirkningen av rik edelløvskog i nedre del av tiltaksområdet vil bli større enn det søker har skissert i søknaden. Tunnelpåhugg, sedimenteringsbasseng, riggområde, vei og rørgate vil bli liggende innenfor den sørlige A-verdilokaliteten. Et belte med om lag 10 m bredde vil det være nødvendig å holde fri for trær i røtraseen av sikkerhetsmessige grunner. Full tilbakeføring av området er dermed ikke mulig, noe som vil fragmentere det sammenhengende edelløvskogbeltet permanent ved en eventuell utbygging. En maksimal anleggsbredde på 10 m inkludert mellomlagring av masser og vei i røtrasé regnes som svært arbeidskrevende i bratt terreng. NVE er derfor uenig i biologens vurdering av konsekvens for lokaliteten, siden biologen har lagt til grunn at skogen i røtraseen kan tilbakeføres etter endt anleggsperiode.

Den sørlige edelløvskogens forekomster av flere rødlistede arter og det rike artsmangfoldet gjør at påvirkning på forekomsten regnes som svært negativ. NVE legger stor vekt på hvordan denne naturtypen med A-verdi vil bli negativt påvirket og fragmentert av en eventuell utbygging av Strandelva kraftverk i vår vurdering av søknaden.

Arter

I søknadene om småkraftverk i Rauma-Nessetpakken er det observert 37 ulike rødlistede arter. De fleste artene er observert i nærheten av influensområdet, men blir i liten grad påvirket av tiltaket. Disse artene er ikke ramset opp i tabellen nedenfor. Artene som er observert innenfor influensområdene, eller i tilknytning til leveområder som blir berørt av de omsøkte kraftverkene er listet opp i tabell 2. Tabellen er oppdatert i henhold til rødliste 2015.

Tabell 2: Sjeldne og truede arter i tilknytning til sakene i Rauma-Nessetpakken

Kraftverk	Art	Kommentar	Rødlistekategori
Strandelva	Prydrødspore*	Sør for elva	EN
	Liten porfyrslørsopp	Sør for elva, sopprot**	NT
	Husbukk	Sør for elva	VU
	Skrukkeøre	Sør for elva	NT
	Alm	Sør for elva, mange individer	VU
	Svartnende kantarell	Nord for elva, sopprot**	NT
	Hasselrurlav	Nord for elva	NT
	Indigorødspore	Nord for elva	NT
Morgådalselva	Jerv*		EN
Rabbelva/Høgseterelva	Alm	Mange individer mellom Høgseterelva og Rabbelva	VU

	Vipe	I Influensområdet	EN
	Jerv*		EN
Loftdalselva	Stær*	I influensområdet	NT
	Bergirisk*	I Influensområdet	NT
	Hvitkurle	Langs stien i naturbeitemarka	NT
	Alm	Nordlige fjellside, mange individer	VU
	Jerv*		EN
Smøråa	Jerv*	I fjellet nær tiltaket	EN
	Gaupe*	Streifdyr	EN
Skorga	Oter	Ved sjøen/elvas utløp	VU
	Alm*	Østsiden av elva	VU
Skorgeelva	Rustdoggnål*	I gammel lauvskog	NT
	Alm	Lauvskog langs elva	VU
	Ospehvitkjuke*	I gammel lauvskog	NT
	Skorpepiggsopp*	I gammel lauvskog	NT

*Rødlistede arter som er registrert i et utvidet influensområde, men som ikke blir direkte berørt av tiltaket.

**Sopp-rot er en symbiotisk forbindelse mellom sopp og planterøtter. De markerte soppene i tabellen er avhengig av røtter fra spesifikke trær.

Artslisten over viser at det er flere sårbare arter i og nær influensområdet. Spesielt sårbar er sopprotsoppene. De lever livet under bakken, og danner fruktlegemer kun enkelte år. Påvisning av disse artene er dermed spesielt krevende. Sopprotsoppene blir kraftig påvirket av trehogst. Når roten dør, dør soppene også. Det er først og fremst leveområdet til disse artene som trenger beskyttelse mot tekniske inngrep. Søker har planlagt tunnelpåhugg, sedimenteringsbasseng, riggområde, rørgate og vei innenfor et område med stort potensiale for ytterligere funn av sårbare arter. Noen av artene er også avhengig av jevnt fuktig miljø.

Truetkategorien for alm har endret seg i ny rødliste fra 2015. Ny truetkategori er VU. I edelløvslogen der tiltaket er planlagt er det registrert flere individer av alm.

Biolog har i et tilleggsnotat innsendt etter befaringsvist til at det ikke er registrert rødlista arter nord i den sørlige lokaliteten. Det finnes imidlertid flere treff i artskart som indikerer at det er rødlista arter både i og utenfor den nordlige delen av lokaliteten, men det er riktig at de fleste er påvist sør for tiltaksområdet. Av sikkerhetsmessige grunner vil rørgata framstå som en permanent korridor hvor det ikke vil vokse trær. Området vil derfor aldri bli tilbakeført slik det var, slik biolog forutsetter i sine vurderinger. Påvirkning på sopprotsopper er heller ikke kommentert spesielt.

NVE har sett på muligheten for avbøtende tiltak slik det fremgår av retningslinjene i OED. Vi kan ikke se at tiltaket kan avbøtes tilstrekkelig. NVE legger stor vekt på hensynet til rødlista arters leveområde og det store potensialet for ytterligere funn i vurderingen av søknaden om Strandelva kraftverk.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om Strandelva kraftverk legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, miljørapport, høringsuttalelser, samt NVEs egne

erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart oktober 2015. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til Strandelva kraftverk finnes følgende naturtyper: tre rike edellauvskoger, to av dem med A-verdi og en med B-verdi, en fossesprøytsone med B-verdi og en bekkekløft med lokal til regional verdi (verdi 2). I tillegg finnes flere rødlista sopp, lav og insekter innenfor influensområdet med både VU og NT-status. To av artene er sopprotsopp med NT-status. En svært sjelden sopp med status EN er lokalisert sør for influensområdet, men innenfor naturtypelokaliteten hvor inngrepene legges. Alm har fått status VU i ny rødliste fra 2015. Det er funnet flere individer innenfor naturtypelokaliteten som blir berørt. En eventuell utbygging av Strandelva vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 og forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5, men ulempene for alle artene og naturtypene tillegges betydelig vekt.

Alle de utbygde, konsesjonsgitte og omsøkte kraftverkene er lokalisert på samme side av Eresfjorden.

NVE har også sett påvirkningen fra Strandelva kraftverk i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Strandelva og Kvidalselva kraftverk er to nye kraftverk som omsøkes innenfor et relativt avgrenset område med fire eksisterende kraftverk i nærheten. Fra før av er Dokkelva og Kanndalen kraftverk utbygd. Grytneselva kraftverk er under bygging, mens Indre Bogge kraftverk har fått konsesjon. Alle de utbygde, under bygging, konsesjonsgitte eller omsøkte kraftverkene er lokalisert på samme side av Eresfjorden. Et større edelløvsogbelte av stor verdi vil bli splittet opp ved en eventuell utbygging av Strandelva kraftverk. Kvidalselva har derimot ingen påviste naturtyper og arter å ta spesielt hensyn til. En utbygging av Strandelva vil berøre naturmangfoldet negativt, mens Kvidalselva vil ha begrenset negativ virkning. Edellauvskogen ved Strandelva er det området med høyest verdi i hele Eresfjorden. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses som så stor at den blir av stor betydning for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Landskap

To av prosjektene i Nesset kommune ligger i landskapsregion 22 midtre bygder på Vestlandet, i underregion 22.26 Langfjorden/Trangfjorden. I Romsdal og på Nordmøre har landskapene et mildere uttrykk enn på Sunnmøre. Formene der er mer avrundet, og består hovedsakelig av større åser og paleiske fjell. Det er også mer løsmassedekker på Nordmøre enn lenger sør i fylket. Skogpreget er betydelig i denne landskapsregionen. Et stort innslag av edellauvskog, særlig i bratte, solvendte fjord- og dalsider kjennetegner denne regionen. Midtre og indre bygder på Vestlandet utgjør hovedkjerneområdene for bevarte lauvingslier i Norge. Generelt skiller de norske fjordregionene seg fra den øvrige verden ved at de er bebygd. Regionens smaleste og dypeste fjorder har en mye høyere inntrykksstyrke enn de litt brede og grunne fjordarmene.

Ved vurdering av samlet belastning er det naturlig å avgrense vurderingen til kraftverk tilknyttet Eresfjorden. Den mest synlige elven langs fjordarmen er Drivas lange fossefall om lag 400 m sør for Strandelva. Denne er ikke omsøkt utbygd. Stranddalen er en kort men dyp og lite tilgjengelig sidedal til Eresfjorden. Den mest synlige delen av Strandelva renner fra et paleisk fjellområde i øst mot vest ned til Eresfjorden. Området har betydelig innslag av edellauskog. Fjorden er forholdsvis bred, så inntrykkstyrken er noe mindre enn i mer trange fjordarmer. Langs Eresfjorden har Indre Bogge kraftverk fått konsesjon, mens Grytneselva kraftverk er under bygging. Begge kraftverkene er plassert på østsiden av fjorden. Dokkelva og Kannalen kraftverk er allerede bygd, og er lokalisert sørøst i Eresfjorden. Strandelva kraftverk er lokalisert mellom Grytneselva og Dokkelva kraftverk, også på østsiden av fjorden. Kvidalselva kraftverk legges rett sør for Dokkelva og Kannalen kraftverk. Ingen kraftverk er lagt på vestsiden av Eresfjorden, men her er det heller ingen synlige elvestrenger. Med utbygging av de to konsesjonsgitte kraftverkene vil belastningen på østsiden øke ytterligere ved bygging av både Kvidalselva og Strandelva kraftverk.

I Fylkesmannens høringsuttalelse trekker de fram at 70 m av fossefallets øvre del er et viktig landskapselement. Reduksjon av den synlige fossen er en del av innsigelsesgrunnlaget. FNF Møre og Romsdal fraråder en utbygging av Strandelva med samme argumenter som Fylkesmannen. Rådmannen i Nesset kommune mener fossen i Strandelva er godt synlig både fra fylkesveien og fra boligområdet på Naustet. Landskapsbildet vil bli endret i stor grad med redusert vannføring. Kommunestyret mener foreslåtte utbyggingsalternativ avbøter ulempene tilstrekkelig og anbefaler en utbygging. Fylkeskommunen mener derimot at elvestrengen i Strandelva ikke er et viktig landskapselement.

NVE mener virkningene av fraføring av vann i forbindelse med en eventuell utbygging av Strandelva kraftverk vil gi begrensede ulemper. Driva som renner rett ved siden av Strandelva oppleves som mer dominerende i landskapsbildet. Inntrykkstyrken til Strandelva er mer beskjedent, utenom fra Naustet, slik NVE ser det. NVE er enig i Fylkeskommunens vurdering av elvestrengen. NVE legger ikke avgjørende vekt på de visuelle virkningene av redusert vannmengde i fossen, men vektlegger det som en del av helhetsvurderingen. Størrelse på minstevannføringen vil være et viktig vurderingstema dersom det blir gitt konsesjon.

Store urørte naturområder

Regjeringen har utviklet INON – «*Inngrepsfrie naturområder i Norge*» - som verktøy i arealforvaltningen, men det skal fortsatt gjøres en vurdering av hvordan tiltak vil påvirke «*store sammenhengende naturområder med urørt preg*»², heretter kalt *store urørte naturområder*.

Urørthet brukes som en indikator på andre verdier som friluftsliv, reindrift og lenger kontinuitet på naturområder som dermed har et større antall gunstige livsmiljøer for mange arter. Store urørte områder har også en egenverdi som en viktig del av norsk identitet og naturarv.

I Retningslinjer for små vannkraftverk (2007) står det at det er et nasjonalt mål at gjenværende naturområder med urørt preg blir tatt vare på, og at urørthet vanligvis vil forsterke andre verdier. NVE mener områdene lengst fra inngrep gis størst verdi. Prosjekter som påvirker områder langt fra inngrep, og som gjør at store nye områder oppleves som berørte, bør unngås. I Nesset kommune er de fleste inngrepsfrie områdene i tilknytning til verneområder.

² Brev fra OED til NVE 11.5.2015 Inngrepsfrie naturområder (INON) – utvikling som verktøy i arealpolitikken.

Fylkesmannen og FNF Møre og Romsdal har trukket fram reduksjon av INON i både sone 1 og 2 som et negativt element ved utbygging av Strandelva kraftverk.

Områdene som blir berørt av Strandelva kraftverk er del av et restområde på høyfjellet. Siden kraftverket er planlagt med tunnel i øvre del samt veiløs bygging av inntaksarrangement vil opplevelsen av urørthet etter vårt syn ikke bli vesentlig påvirket, selv om dammen i seg selv er av en viss størrelse. NVE mener påvirkning på store urørte naturområder er beskjeden for Strandelva kraftverk, og har ikke lagt avgjørende vekt på påvirkningen av store urørte naturområder i vedtaket.

Friluftsinnteresser og anadrom fisk

Av høringsuttalelsene framgår det at elva inneholder to badekulper og at fosseløpet, og fjellene i umiddelbar nærhet av Strandelva benyttes til fjell- og isklattring. Det er også stilt spørsmål om hvor vandringshinderet for anadrom fisk er i elva.

NVE befarte ikke badekulpene da de var lokalisert et stykke ovenfor tunnelpåhugget. Slukeevnen i kraftverket er under 1 m³/s, og kulpene lokalisert et godt stykke nedenfor inntaksdammen. Problemer ved eventuelle driftsstans med tilhørende vannføringsøkning anser NVE som små. Mindre vann i kulpene vil som andre høringsparter har påpekt kunne øke temperaturen i kulpene. Påvirkning på badekulper har ikke blitt vektlagt i vedtaket.

NVE anser påvirkning på fjellklattring som svært begrenset da klattringen foregår et stykke fra elva. Påvirkning på isklattring anses også som begrenset siden kraftverket er planlagt med helårs minstevannføring. Påvirkning på fjell- og isklattring har ikke blitt vektlagt i vedtaket.

NVE vurderte betydningen av nedre del av Strandelva for anadrom fisk på befaring. Elvemunningen var storsteinet, og elva rant i grusen på befaringstidspunktet. Ved lave vannføringer er det ikke mulig for fisk å benytte seg av elva. Elvestrengen blir raskt bratt, så kun et kort stykke i nedre del vil kunne være tilgjengelig for sjøvandrende fisk ved høye vannføringer. Området var ikke egnet som gyte- og oppvekstområde for fisk. Påvirkning på anadrome arter har ikke blitt vektlagt i vedtaket.

Samfunnsmessige fordeler

Småkraftverk utgjør et viktig bidrag i den politiske satsingen på fornybar energi. En utbygging av alle de ti omsøkte kraftverkene i Rauma og Nesset vil til sammen kunne gi 95,7 GWh/år i fornybar energi. En eventuell utbygging av Strandelva kraftverk vil gi 13,3 GWh i et gjennomsnittså. Denne produksjonsmengden regnes som vanlig for et småkraftverk. Kraftverket vil kunne produsere nok energi til drøye 660 husstander. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og grunneiere og generere skatteinntekter. Videre vil Strandelva kraftverk styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning. De lokale fordelene er med i vår endelige vurdering.

Oppsummering

Clemens kraft AS søker konsesjon til å utnytte et fall på 678 m i Strandelva til kraftproduksjon. Inntaket er tenkt plassert 688 moh., mens kraftverket er planlagt plassert 10 moh. Strandelva kraftverk er planlagt med en installert effekt på 5,0 MW og vil produsere om lag 13,3 GWh ny fornybar energiproduksjon i et middels år. Dette er en produksjon som er vanlig for småkraftverk. Selv om dette ikke er et vesentlig bidrag til fornybar energiproduksjon, så utgjør småkraftverk samlet sett en stor andel av ny tilgang de senere år. De tre siste årene (2012-2014) har NVE klarert om lag 1,8 TWh ny

energi fra småkraftverk. De konsesjonsgitte tiltakene vil være et bidrag i den politiske satsingen på småkraftverk, og satsingen på fornybar energi.

Av søknadene i Nesset kommune er det Strandelva kraftverk som har møtt mest motstand. Fylkesmannen har fremmet innsigelse, mens FNF Møre og Romsdal fraråder en utbygging. Kommunestyret og Fylkeskommunen anbefaler begge tiltaket på vilkår, mens to privatpersoner på påpekt enkelte utfordringer med prosjektet.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til kraftverket må virkningene ikke bryte med de føringer som er gitt i Olje- og energidepartementets retningslinjer for utbygging av små vannkraftverk. Videre må de samlede ulempene ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulempene til et akseptabelt nivå.

Påvirkning på naturtypen rik edelløvskog av A-verdi, som samtidig er et viktig leveområde for flere rødlistearter, og påvirkning av en fossesprøytsone av B-verdi, har vært avgjørende for konsesjonsspørsmålet. Selv om prosjektet har fullprofilboring i øvre del, så vil tiltaket berøre store verdifulle områder i nedre del. Utbyggingen av kraftverk i området har også vært stort. Samlet belastning i Eresfjorden er tillagt stor vekt. Fordelene ved en produksjon på 13,3 GWh/år er vurdert opp mot ulempene for allmenne interesser. Slik NVE ser det vil ulempene være så store at de vanskelig kan avbøtes tilstrekkelig for allmenne interesser. Fordelene er dermed mindre enn ulempene ved dette prosjektet.

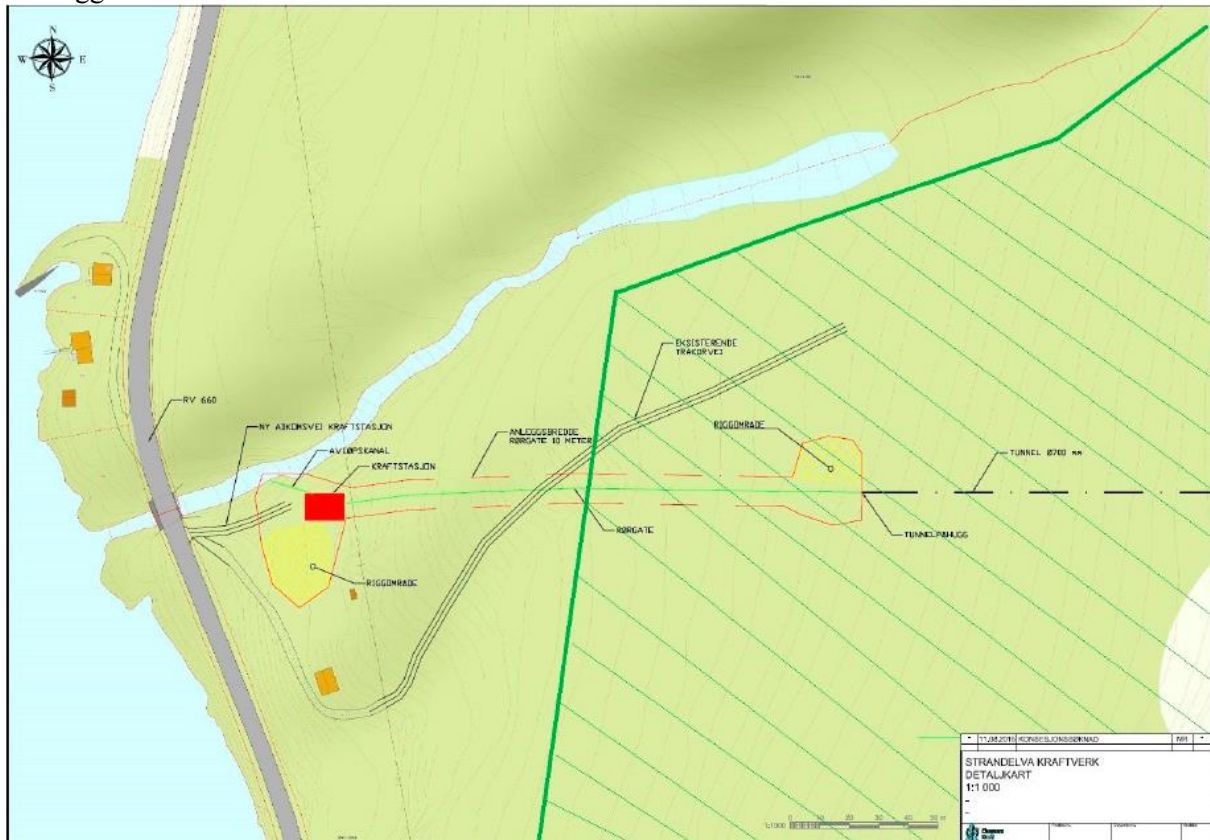
NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at ulempene ved bygging av Strandelva kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt.

Øvrige forhold som er tatt opp av høringspartene gjelder i større grad krav til vilkår og avbøtende tiltak eller andre forhold som ikke er av betydning for vår konklusjon. Grunnet avslaget er ikke disse drøftet her.

Vedlegg

Vedlegg 1: Oversiktskart over nedre del av tiltaksområdet

Vedlegg 2: Strandelva og Driva sett fra Naustet i Eresfjord

